

[Bilgrav-Nielsen]

med besparelser på disse områder, skal vi have fat i lovgivningen, i cirkulærerne, i regler om standarder og normer osv. Det er altså ikke noget, man bare kan smide på bordet i finansudvalget, 14 dage før finansloven skal vedtages, med en bemærkning om, at det kan man gennemføre ved en afstemning her under finanslovdebatten. Det er noget, man skal planlægge i lang tid, sådan at man får fast grund under det, man gør.

Der er i dag bemærkninger i bladene om, hvordan de besparelser, som kommunerne meget prisværdigt har fået gennemført efter henstilling fra regeringen, tilsyneladende helt i overensstemmelse med henstillingen og i tide, påvirker beskæftigelsen negativt. Der er altså noget, der tyder på, at krav om hurtige indgreb også over for amter og kommuner stiller dem i den situation, at de kun har mulighed for at gøre det på anlægsområdet, hvor det rammer beskæftigelsen.

Jeg vil gerne have ministerens kommentarer til følgende: vi har forståelse for og vil bidrage til, at regeringen nu straks går i forhandling med amterne og kommunerne, inden vi kommer for langt frem – de begynder jo deres økonomiske planlægning for næste finansår straks efter nytår – om at finde vej til yderligere besparelser i 1980. Det samme gælder det offentlige område, og det forstod jeg på hr. Camre i formiddags at man har overvejet i socialdemokratiet. Men ved siden af dette mener vi at man bør lave en ny konstruktion for gennemførelse af virkelig gennemgribende rationaliserings- og besparelserundersøgelser både inden for statens område og inden for de kommunale områder.

Vi har jo her i landet noget, vi kalder for folketingets ombudsmand, som på en vis måde er folketingets tillidsmand. Vi har noget, der hedder det økonomiske råd, det er vel næppe blevet det stærke instrument, som i hvert fald vi i det radikale venstre havde ønsket, men det giver en mulighed for, at vi får tingene undersøgt, og hvis vi ikke følger de henvisninger, der gives her, er det et politisk problem. Det, vi har brug for, er, at vi på det område, der hedder offentlige besparelser, får ikke en ny tung statsadministration, men et udvalgsarbejde – et kommissionsarbejde, om man vil – direkte underlagt folketinget. Altså et redskab for folketinget i det arbejde, som bliver helt nødvendigt, hvis vi skal gennemføre besparelser med perspektiv i og be-

sparelser, som kan accepteres af befolkningen.

Jeg vil gerne nævne et eksempel på, hvordan det foregår netop nu, og det er jo ikke mindst hr. Bertel Haarder og hr. Palle Simonsen, der har gjort sig gældende på disse områder. Man siger f.eks., at man kan spare et så og så stort millionbeløb, hvis man forhøjer antallet af børn pr. klasse, og det kan enhver regne ud; det kan klassen selv gøre. Men man siger ingenting om, hvad konsekvenserne er af en sådan besparelse. Man antyder end ikke, at det kan tænkes, at der så på andre områder følger forøgede udgifter. Det er helt tydeligt, at hvis man forlanger flere børn i klasserne i skolerne, får man problemer med hensyn til særundervisning, man får mere behov for skolepsykologtjeneste osv., og det er ting, der koster penge, og man får også mere behov for toklasselærersystemet, som jeg ser man også omtaler meget negativt.

Jeg siger ikke, at der ikke på disse felter er besparelsemuligheder, men jeg siger, at det er umuligt at få accepteret i befolkningen, at den slags ting gennemføres, hvis ikke det sker på et grundlag, der virkelig er solidt og gennemanalyseret, og hvis konsekvenser man kender.

Vi ved, at der på ældreområdet – det er måske et område, der har været genstand for visse konkrete undersøgelser via socialforskningsinstituttet, som partier nu også ønsker beskåret stærkt eller eventuelt nedlagt – er mulighed for at indrette sig på en bedre måde for de ældre ved at satse mindre på institutioner, end man har gjort det hidindtil. Det eksempel bør vi bruge som en spore til, at vi går ind i andre områder med virkelig kritisk sans og ikke bare slynger det ud og siger: her er en stor besparelse, den må vi tage her og nu.

Jeg mener altså, tiden er inde til, at vi får etableret et sådant udvalg, som kan være et serviceorgan over for folketinget, således at vi virkelig får gennemanalyserede ting på bordet, som vi så kan tage stilling til, for det er klart, vi ikke undgår den politiske stillingtagen, den hører med. Det, vi skal undgå, er at gøre sparebestræbelserne politiske i undersøgelsesfasen; vi må have tingene frem i analyseret form – så kan vi tage stilling politisk.

Andre ordførere i dag har knyttet – og det siger jeg nu, for det er jo ikke givet, at vi